

ቀዳማይ ኣርእሱቲ

ብሓፋሽኡ ምስ ፕሮቴስታንት ዘሎና ፍልልይ

እቲ ፍልልያት ብዙሕ ኢዩ፤ ገሊኡ ኣብ ሃይማኖታዊ መምርሒን እምነትን፥ ገሊኡ ኸኣ ኣብ ኣገባብ፥ ብሣልሳይ ደረጃ ኸኣ ገሊኡ ኣብ ናይ ቤተክርስቲያን ሥርዓት፥ ኣብ ጉዳይ ኣምልኾውን... ዝምልከት ኢዩ። ነዚ ኹሉ ወይውን ንኣገደስቲ ነጥብታት ካብኡ፡ ኣቐዲምና ኣብነታት ከየብዛሕና በቲ ዝግባእ መገዲ ከንዛረበሉ ክንፍትን ኢና። ካብኡ ቀጺልና ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ተሞርኩስና ብዝርዝሩ እናመርመርና መልሲ ክንህበሉ ኢና።

ካብቲ ኣገደስቲ ፍልልይ ኣብ መንጎናን ፕሮቴስታንት ዘሎ እዚ ዝሰዕብ ኢዩ፤

፩:- እቲ ንክርስቶስ ብክልተ ባህርያትን ክልተ ድልዎትን ዝብል እምነቶም፤

ናይ ግብጺ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ግን ባህርያት ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ፡ እቲ ኣምላኻውን ሰብኣውን ባህርያቱ ብሓደ ዝተዋሃደ ኢዩ ኢላ ትኣምን። ስለዚ ኸኣ ባህርያት እቲ ዝተሠገወ ቃል ትብሎ። ንሕና፡ ክርስቶስ ብኣምላኽነቱን ብተሠጋውነቱን ፍጹም ከም ዝኾነ ኣመንቲ ኢና። ኣምላኽነቱ ካብ ተሠጋውነቱ ብሓንቲ ካልኢት ወይውን ብሓንቲ ቅጽበት ዓይኒ ዝኣክል ጊዜ ኣይተፈልየን። በዚ ምኽንያት ከኣ ብድሕሪ ምውህሃዱ ኸልተ ባህርይ ኢልና ኣይንዛረብን ኢና። ብሰንኪ እዚ ክልተ ባህርያት ዝብል ኣዘራርባ ኢና ብ451 ዓ. ም.

ንጉሳኤ ኬልቲዶን ዝነጸግናዮ።

(አብቲ ብዛዕባ ባህርያት ክርስቶስ ዝምልከት ዝዘርጋሕናዮ መጽሓፍ ተመልከት)

፪:- ምስራቕ መንፈስ ቅዱስ፤

ፕሮቴስታንት፡ ከም ካቶሊክ “መንፈስ ቅዱስ ካብ አቦን ወድን ሠሪፀ” ኢሎም ይእምኑ። (አብ እብራሂም ስዒድን ዶክተር ዋትሶን፤ ዝባሃሉ ዝጸሓፍዎ ናይ እምነት መግለጺ መጽሓፍ 1ይ ክፍሊ ሕቶ 63 ገጽ 59) ተመልከት፡ እዚ ሽኡ ነቲ ናይ ቤተክርስቲያን ሃይማኖታዊ መምርሒ ዝጸረር ኢዩ፡ ቤተክርስቲያን ከምቲ አብ (ዮሃ.15፡26) ዘሎ መንፈስ ቅዱስ ካብ አቦ ጥራይ ከም ዝሠርዕ ኢዩ እትእምን።

፫:- በቲ ሸውዓተ ምስራቕ ቤተክርስቲያን ዘይ ምእማኖም፤

አብ ፕሮቴስታንት ገለ ካብዞም ሸውዓተ ምስራቕ አብእም እኳ እንተ ሃለዉ፡ ምስራቕ ኢሎም አይሰምይዎምን ኢዮም። ከም አብነት፤ ቃል ኪዳን የተኣታተዉ ኢዮም፡ ምትእስሳር ወይ ውን አብ መንጎ ክልተ ዝፍጸም ቃል ማሕላ ጥራይ ደአምበር፡ ከም ምስጢር ቤተክርስቲያን አይቁጽርዎን። ከምኡውን ጥምቀት አለዎም፡ ግን ከምቲ ኩሉ ሓይሊ ተግባራን ከም ምስጢር ቤተክርስቲያንን አይርእይዮን...፡ ግቡእ ጥራይ ኢሎም ይሰምይዮ።

፬:- ብውርሻ አበው (Tradition) ወይ ብምርኽኻብ ሓዋርያት አይእምኑን፤

ብዘይካ ብመጽሓፍ ቅዱስ ብሻልእ ዝእምንዎ የብሎምን፡ ሽኩሎ ሕጊ ቤተክርስቲያን አይቅበልዎን ኢዮም፡ ከምኡውን ንቅዱስ ሲኖዶስን ውሳኔታቱን አይቅበሉን፡ ናይ አቦታት ምህር ውን አይክተሉን። ስለዚ ሽኩሎ እቲ ብውርሻ አበው ናብ

ቤተክርስቲያን ዝተማሓለፈ ሥርዓታት አይቅበልዎን።

፭:- ክህነት አይቅበሉን፤

ንሶም አብ ሰማይን አብ ምድርን ኢየሱስ ክርስቶስ እቲ ሓደ ካህን ጥራይ ኢዩ ዘሎ፡ ካብ ደቂ ሰብ ግን ካህን የሎን ይብሉ። ወይ ከአ ንሕና ኩላትና ካህናት ኢና፡ አብ መንጎ ደቂ ሰባት በዘ ጉዳይ እዚ ፍልልይ የሎን ይብሉ። አብ ገለ ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት “ቀሺ” ኢሎም ዝጽውዑ አለው፡ እዚ ግን ካህን ኢዩ ማለቶም አይኮነን። እንታይ ደአ፡ አብእም አገልጋሊ ወይ ንሳ ወይ መምህር ስለ ዝኾነ መጸውዒ ዝጥቀሙሉ ኢዩ፡ እምበር ብክህነት ንምስጢራት ቤተክርስቲያን ዘገልግል አይኮነን።

ብክህነት ዘይእምኑ እንተ ድአ ኮይኖም፡ በቲ ናይ ክርስቶስ ሊቀ-ካህናትነት ውን አመንቲ አይኮነን። ቤተክርስቲያን ሓንቲ ኣካል ስለ ዝኾነት፡ ሓደ ርእሲ አለዎ፡ ንሱ ሽኡ ኢየሱስ ክርስቶስ ኢዩ። ፕሮቴስታንት ግን እዚ ምርአስ ናይ ክርስቶስ ንቤተክርስቲያን ካብ ሰብ ካልእ ራእሲ ከህልዎ ከም ዘይፈቅድ ኒሮም ይርእይዮ።

ናይዚ ውጽኢት ከአ ከምቲ ኩሉ ዝፈልጦ፡ ብኹሉ ናይ ቤተክርስቲያን ሥልጣን አይእምኑን ኢዮም።

ካብ እዚእም ኩሎም ግን አብ አብያተክርስቲያኖም ደረጃ ጳጳሳትን ሊቃነ ኤጲስቆጶሳትን ካህናትን ዲያቆናትን ዘለዎም ማሕበረ ኣንጀሊካን ወይ ኤጲስቆጶሳውያን ብፍሉይ ንርእዮም። ከም አብነት ከአ ናይ ካንተንበሪ ሊቃነ ኤጲስቆጶሳት፡ ከምኡውን ሊቃነ ኤጲስቆጶሳት ዮርክ ብዘይካእም ካልኣት ውን ምጥቃስ ይከአል። ይኹን ደአምበር፡ ንኤጲስቆጶሳቶም ሽምርዓዊ ይፈቑዩ ጹሎም። አብዚ እዋን እዚ ድማ ንደቂ ኣንስትዮ ውን መዓርገ

ክህነትን ኢጲስቆጶስን ምውሃብ ጀሚሮም አለው። ብፍላይ ንክህነት ዝምልከት መጽሓፍ ዘርጊሕና ስለ ዘሎና ከተንብቦ ትኽእል።

፮:- ኣብ ትሕዝቶ ድሕነት ብዙሕ ፍልልያት ኣሎና፤

ካብቲ ኣዝዮ ኣገዳሲ ኣብ እምነት ጥራይ ምትኳሮም ኢዮ፡ ብዘይከአ ንካልእ ኩሉ ዘይምግዳስ፡ ነቲ ኣብ ግብሪ ሓዋርያት፤ “...ብጐይታና ኢየሱስ እመን እዋ ንሸኽን ቤትካን ክትድሕኑ ኢኹም፡” (ግብ.16:31) ዝብል ጥቕሲ ብምጥቃስ ንኹሉ ናብ ድሕነት ዘብጽሕ ትሕዝቶ ቤተክርስቲያን ከም ጥምቀትን ንሱሓን ዝአመሰሉ ኣይክተሉን። ስለዚ ድማ ሰብ ብምእማን ጥራይ ከም ዝድሕን ይኣምኑ። ብሓፊሽኡ ንሶም ምስ ኣምላኽ ብቐጥታ ርክብ ጥራይ ኢዩ ዘድሊ ኢሎም ስለ ዝኣምኑ፡ ነቲ ቤተክርስቲያን ኣብ ድሕነት ዘለዋ ተራ ይኸሕዱ።

ሓንቲ ካብተን ኣዚያን ዝፈልያና ነጥብታት፤ እታ ኣማኒ ካብ እምነቱ ምስ ዝወድቕ ፈጸሙ ከም ዝጠፍእ ዘይምእማናም ኢያ፡ ምክንያቱ ንሶም ኣማኒ ዋላ እኳ ካብ እምነቱ እንተ ወደቐ ብፍጹም ከም ዘይጠፍእን ይኣምኑ...

ካብቲ ኣብ ትሕዝቶ እምነት ዝጐልሐ ፍልልይ ዘሎ ና፡ እቲ ብዛዕባ ተግባርን እምነትን ዝምልከት ኢዩ።

ኣብ እምነት ጥራይ ኣትኩሮም ስለ ዝጥምቱ፡ ንሥነ-ምግባር ሸለል ይብልዎ። ብውህበት ጸጋ ጥራይ ብምግዳሶም ከአ ንመንፈሳዊ ገድሊ ይገድፍዎ። እቶም እምነት ብፍቕሪ ጥራይ ክኸውን ኣሎዎ ዝብሉ (ገላ.5:6)፡ ኣብቲ ቅጥዒ ኣልቦ ኣዝዮም ዘስፋሕፍሑ ኢዮም።

(ንድሕነት ዝምልከት ክልተ መጻሕፍቲ ሓቲምና ኣሎና፤ እቲ ሓደ ካብኡ “ድሕነት ብናይ ኦርቶዶክስ ኣረኣእያ” እቲ

ዛልኣይ ዘእ “መናፍቕነት ብናይ ቅጽበት ድሕነት...” ዝብል ኢዩ)።

ዛ፡- ሥርዓት ቤተክርስቲያን ኣይቅበሉን

ፕሮቴስታንትነት ኣንጻር ሥርዓት ቤተክርስቲያን ኢዩ። እዚ ኣዘዩ ገፊሕ መደብ እዚ ብዙሕ ትንታኑ ዘድልዮ ኢዩ። ብተወ ብዚውን ብዝኸነ ሊቶርጂ “ሥርዓት ቅዳሴ” (ሥርዓት ጸሎት) ኣይኣምኑን። ከምቲ ኣባና ዘሎ መጽሓፍ ሥርዓት ኣይጥቀሙን፡ ነዎ እኒ መጽሓፈ ግጽዊ፥ መጽሓፈ ማህሌታት፥ ጸሎት ምሕጻብ እግሪተ ሥርዓት ስግደታት፥ ሥርዓት መጽሓፈ ሕማማትን ሆላእናን፡ ከምኡውን እቲ ንዝኸነ ምሥጢር ቤተክርስቲያን ዝምልከት ሥርዓትን ካልእውን ከምኡ ዝአመሰለን የብሎምን።

፳:- ኣብ ጥምቀት ዘሎ ፍልልይ፤

ምናልባት ካብቲ ኣዚዩ ኣገዳስነት ጥምቀት ንድሕነት ኢያ። ከምኡውን ጥምቀት ንህፃናት ኣገዳሲ ኢዩ። ብኹሉ ተግባር ጥምቀትውን ኣይኣምኑን፡ ከምኡውን ቦቲ ጥምቀት ምስ ሓድሽ ውልድነትን ንጽህናን ሕድገት ሓጢአትን ዘለዎ ርክብ ኣይኣምኑን፡ ነዚ ኸአ ጸኒሕና ክንትንትና ኢና። በዚ፡ ጥምቀት ኣብ ፕሮቴስታንት ተግባር ዘይብላ ስም-ሓዘል ጥራይ ኮይና ተሪፋ፡ ምክንያቱ ኩሉ እቲ ብጥምቀት ኣቢሉ ኢዩ ዝፍጸም ኢልና እንኣምናሉ ነገራት፡ ብእምነት ጥራይ ስለ ዝኸድዎ ኢዩ። ስለዚ ንሶም ብሥርዓት ዘይኣምኑ ክንሶም... ጥምቀት ኣብእም ሥርዓት ወይ ንማለቱ ጥራይ ኮይና ተሪፋ፡ ኣብ ርእሲዚ ኸአ ከሎም ፕሮቴስታንት ንጥምቀት ብዝምልከት ሓደ ዝእምነቶም ኣይኮኑን። ካብእም ህፃናት ክጥመቑ ኣሎዎም ኢሎም ዝኣምኑ ኣለው፡ ከምኡውን ጥምቀት ብምጥላቕ ክትፍጸም ኣለዎ ኢሎም ዝኣምኑ ኣለው... ምስ ካልእ ፍልልይ...

፱:- ብኑዛዜ አይአምኑን፤

እዚ ማለትና ሽእ ብካህን ኑዛዜ ምእታው ዘይምእማኖም ኢዩ፤ እዚ ሽእ በቲ ሓደ ወገን ብመሠረቲ በቲ ሰብአዊ ካህን ዘይምእማኖም ኢዩ፡ በቲ ሓደ ወገን ከእ ኑዛዜ ብቐጥታ ምስ አምላኽ ክኸውን ኣሎዎ ዝብል እምነቶም ኢዩ። ነዚ ቀጺሉ ዝሰዕብ ከእ በቲ ካህን ኣብ ርእሲ ተናሳሕቲ ዝጽልዮ ጸሎት ዘይምእማን ኢዩ። ብሓፊሽኡ ሽእ ብሥልጣን ምፍታሕን ምእሳርን አይአምኑን ኢዮም።

(እዚ ውን ኣብቲ ክህነት ዝብል መጽሓፍና፡ ምሥጢር ንሱሓን ኑቲ ካብ አምላኽ ንካህናት ዝተሞህበ ሥልጣን ንሕድገት ሓጢአት ገሊጽናዮ ኣሎና)

፲:- ብምሥጢር ቊርባን አይአምኑን ኢዮም፤

ኣብ ፕሮቴስታንት ቅዳሴ ዝባሃል የሎን፡ መሥዋእቲ አምላኽ ዝባሃልውን የብሎምን፡ እቲ ሕብስትን ወይንን (መሥዋእቲ) ናብ ቅዱስ ሥጋኡን ደሙን ይቐየር ኢዩ ኢሎምውን አይአምኑን ኢዮም። በዚ ሽእ ኣብዚ ቅዱስ ምሥጢራትዚ ቊርባን የሎን። እቲ ኩሉ ዝገብርዎ ቃል ጎይታ ንምፍጻም ጥራይ ኢዩ (ሉቃ.22:19)። ንሱ ሽእ ኣብ ሓደሓደ በዓላት ናይ ምቕራስ ሕብስቲ ንተዝካር ጥራይ ኢዮም ዝገብርዎ፡ ነዚ ሽእ ፍቓድ ደኣምበር ትእዛዝ ቤተክርስቲያን አይኮነን ይብልዎ።

በዚ ከምዚ ሽእ ኣብ ናይ ፕሮቴስታንት ኣብያተክርስቲያናት መሥዋእቲ ስለ ዘየልቦ ታቦት ዝብሃል የልቦን...

ኣብዚ ካብኦም እቶም አንጀሊካን ወይ ከእ ኤጵስቆጶሳውያን ዝበሃሉ ዝተፈልዩ ኢዮም። ታቦትን ቅዳሴን ኣሎዎም፡ ከምኡውን እቲ ሕብስትን ወይንን ናብ ሥጋን ደምን ከም ዝቐየር እምነት ኣሎዎም...

(እዚ ውን ኣብቲ ክህነት ዝብል መጽሓፍና ብዛዕባ ምሥጢር ቊርባን ገሊጽናዮ ኣሎና)

፲ሱ- ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘሎና ፍልልያት፤

ፕሮቴስታንት ምስናይ ኣዚዩ ዓቢይ ተገዳስነቶም ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ከምኡውን “ብሓቅነት መጽሓፍ” ዝብል ዘረበአምን፡ ኣብዚ እምበኣር ንሕና ክልተ ኣገደስቲ ነጥቢ ክንጠቐስሎም ኢና፤

ሀ:- እቲ ካብ ቅዱሳን መጻሕፍቲ ከም ጠብያ፥ ዮዲት፥ ኢዮሱ ወዲ ሲራክ፥ ባሮክ፥ መጽሓፊ ጥበብ፥ መጽሓፊ መቃብያን ከምኡውን ገለ ክፍልታት መጻሕፍቲውን... ዘይምእማኖም ኢዩ፡ እዚ ሽእ ካብ ኢፓክሪፋ (ናይ አይሁድ ዛንታ) መጻሕፍቲ ኢዩ ኢሎም ስለ ዝግምትዎ፡ ከምቲ ካቶሊክ ምስቲ መጻሕፍቶም ኣሰፊሮም ዘለዉ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘይምስፋሮም ኢዩ...

ለ:- ከምኡውን ንኣስተምህሮ ብሉይ ኪዳን፡ ጎይታና ኢየሱስ ከርሱቶስ ንትንቢትን ነቢያትን ከም ዝሰዓሮም፡ ወይውን ገለ ቊንዲ ነገራት ብሉይ ኪዳን ምልክት ጥራይ ከም ዝክበረ፡ እዋ ኣብ ሓድሽ ኪዳንውን ከም ዝተፈጸመ ስለ ዝአምኑ! ከምቲ ዘጽልዮ ኣኸብሮት እናሃቡ ኣይጥቀሙሉን። ንሃይማኖታዊ መምርሒ ካብ ብሉይ ኪዳን እንተ መስኪርናሎም፡ ካብ ብሉይ ኪዳን ስለ ዘኾነ አይቅበልዎን! ኣብዚ እምበኣር እቲ ኣብ ብሉይ ኪዳን ንምልክታት ካብ ሓቅነት ዝፈሊ ነጥቢ፡ ኣብ ቅድሚያም ብሩህ የሎን፡ ወይውን ኣብኡ ንሕና ምስኦም ፍልልይ ኣሎና...

፲፪:- ብኣጽዋማት ቤተክርስቲያን አይአምኑን፤

ንጸም ኣብ ዝኾነ እዋን ዝፍጸም ናይ ግሊ ተግባር ገይሮም ይቐበልዎ። ብኹሉ ህዝቢ ብሓበራ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ዝጸወም ኣጽዋማት ግን አይሰማምዕሉን። ኣብ ረቡዕን ዓርብን አይጸሙን፡

ከምኡውን ጸመ አርብዓ፥ ጸመ ሕማማት፥ ጸመ ሓዋርያት፥ ጸመ ፍልሰታን ካልእ አጽዋማትን አይጸመን። አብቲ ዝጸመሉ እዋንውን ጥልቅት ካብ ምብላዕ አይቀጠቡን።

ሰብ ብመግቡን መስቲኡን ብዝኾነ መገዲ ክቐየድ አይቅበልዎን...

፲፫:- አብ ፕሮቴስታንት ምንኩስና የልቦን፤

ብዘይካ አብ ኦርቶዶክስን ካቶሊክን ናይ ምንኩስና ሥርዓት የልቦን። ከሉም አገልገልቶም ምርዑዎት ኢዮም።

ዋላውን አብታ አብ መንጎ ካቶሊክን ፕሮቴስታንት እትርከብ፡ ብገለ ገለ ምሥጢራት ቤተክርስቲያን ከም እኒ ቀጥባን፥ ክህነት እትአምን፡ ናይ ኦንጀሊካን ቤተክርስቲያን ከይተረፈ፡ ምንኩስና ይኹን ድንግልና የብሉምን፡ ስለዚ ድማ እቶም ኤጲስቆጶስቶምን ሊቃነ ኤጲስቆጶስቶምን ምርዑዎት ኢዮም።

አብዚ ቀረባ እዋን ግን አብ ጀርመን አብ ገለ ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ምንኩስና ከም ዘሉ ሰሚዕና...

፲፬:- ስለ ምዑታት ምጽላይ አይአምኑን፤

ንዝሞተት ነፍሲ ምሕረት አይልምላን፡ ዕረፍቲውን አይሓቲላን። እቲ አብ ጊዜ ቀብሪ አብ ውሽጢ ቤተክርስቲያኖም ዝፍጽምዎ፡ ካብ መጽሓፍ ቅዱስ ሓደ ጥቕሲ እንቢቦም አስተምህሮ ጥራይ ኢዮም ዝህቡ። እዚ ኸአ ንስድራቤት መዋቲ ንምጽንፍዕ ወይውን ብምኽንያት ሞት ጌርካ ምምሃር ጥራይ ኢዮ። ንምዑት ግን ፈጺሞም ምእንትኡ አይጽልዩን ኢዮም፡ ስለ ሕድገት ሓጢአቲ አይልምኑን፡ ንአምላኽ ምእንቲ ዘለአለማውነት እቲ ዝሞተ ሰብ አይሓቲን።

፲፩- አብ ፕሮቴስታንት ምምላድ የልቦን፤

ብአማላድነት መላእኽትን ቅድስቲ ድንግል ማርያምን ቅዱሳንን ሓጺሞም አይአምኑን። አማላድነት ምዑታን ንህያዋን፡ ህያዋን ከአ ንሞዑታን አይአምኑሉን። አብ መንጎ አምላኽን ሰብንሲ ብዓጺሞ መንጎኛ የሉን ይብሉ። እዚ ኸአ ናብ ካልእ ነጥቢ ዝነገሰገዐ ምኽንያት ይኸውን፡ ንሱ ኸአ፤

፲፪- ንቅዱሳን ዘይምኽባር፤

ንመላእኽቲ ይኹን ንቅድስቲ ድንግል ማርያም ከምኡውን ንዛልላት ቅዱሳንን አየኽብሩን፡ ከምቲ ንሕና እነብዕሎ ናይ ቅዱሳን ባዓላት አየብዕሉን። አብ ቤተክርስቲያንውን ብሃዕባ ህይወት ቅዱሳን ዝጠርነፈ መጽሓፈ ሰንክሳር አየንብቡን። ናይ ቅዱሳን ውዳሴን ማኅሌትን መልክዕን የብሉምን። አብ ቅዳሴውን ሰሞ ቅዱሳን አይጠቐሱን፡ ንዓጽመ ሥግእምውን ከቶ ክብረት አይህቡን።

እዚ ኸአ ናብ ካልእ ነጥቢ ይመርሓና፡ ንሱ ኸአ፤

፲፫- አብ ፕሮቴስታንት ናይ ቅዱሳን ተራ ስእሊ ያኅኑን ሜሩን ዝተቐብአ ስእሊ ቅዱሳን (አይኮን) የብሉምን፤

አብ መንጎ ካቶሊክን ፕሮቴስታንት ዝኸበረ ውግእ አንጻር አይኮናት አብ ታሪኽ አገዳሲ ተራ ነይርዎ። አብ ቤተክርስቲያን ዝኾነ ተራ ስእልን አይኮንን ክህሉ አይአምኑን፡ አብ ቅድሚ ስእሊ ናይ ሓደ ካብ ቅዱሳንውን ሽምዓ ምብራህን ብስም ቅዱስ ኸአ መብጽዓ ምእታውን አይፈቐዱን፡ ምኽንያቱ እዚ ሓደ ዓይነት ምምላድ ምጥያቕ ስለ ዝኾነ፡ ንሶም ከአ ብምምላድ አይአምኑን።

ምስ እዚ ጉዳይ እዚ ካልእ አገዳሲት ነጥቢ ትተሓሳዝ፤

፲፰:- ብስም ቅዱሳን አብያተክርስቲያናት ዘይምህናፅ፤

ብስም መልአኽ ወይ ሰማእት ወይ ጸድቕ ቤተክርስቲያን አይሃንፀንን፤ ብአስማቶም ውን አይትስመን። እንታይ ደአ፡ ቤተክርስቲያን ብስም እቲ ዘላቶ ከተማ ወይ ከባቢ ትስመ፡ ንአብነት አብ ካይሮ “ቤተክርስቲይስን ሾብራ” ወይ ውን “ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን አስዩጥ”... ተባሂላ ትስመ። ከምኡ ኸአ ብአስማት ጸጋ ትስመ ከም ንአብነት “ቤተክርስቲያን ተስፋ”... ብምባል፡ ብስም ቅዱሳን ግን አይትስመን...

እቶም አንጀሊካን ዝበሃሉ ግና ብስም ቅዱሳን ይሰምዩ ኢዮም፡ ንአብነት አብ ካይሮ “ካቴድራል ኮሎም ቅዱሳን” ትበሃል አላቶም፡ ከምኡ ውን አብ ሎንደን “ካቴድራል ቅዱስ ጳውሎስ” ትበሃል አላቶም...

፲፱:- ህንፃ ቤተክርስቲያን፤

ገሊአም ካብ አዝዩ ቅጥዒ ዘይምህላዎም ዝተላዕለ፡ አምላኽ ሰማይን መሬትን ዝመልአ ስለ ዝኾነ፡ አብ ዝሰፍረሉ ቦታ የብሉን ኢሎም ንህንፃ ቤተክርስቲያን ዝነጽጉ አለዉ፡ ዝኾነ ደኹን ግን ብሓፈሽኡ ፕሮቴስታንት አብያተክርስቲያናት አሎዎም። እንተኾነ ግን መንበረ ታቦትን መጋረጃ ቤተመቐደስን የበለገን፡ እንዳ ደወልን አብ ማእከል ውን ንሰማይ ዘመልክት ጉልላት ከሠርሑን ቁዩዳት አይኮኑን። ልክዕ ከምቲ አብ ማሕበራት ንአስተምህሮ እንጥቀመሉ አትራኖስን ወናብር ኮፍ መበልን ጥራይ ኢዩ ዘለዎም።

፳:- ናብ ምብራቕ ገጸም አይርእዩን፤

ናይ ፕሮቴስታንት አብያተክርስቲያናት ከም አብያተክርስቲያን ንና ንምብራቕ ገጸን አይርእዩን። ከምኡ ውን ንጸሎት ምስ

ዘቆሙ ናብ ምብራቕ ገጸም አይርእዩን፡ በብቲ ዘለውዎ አብ ዘነ መአዝን ኢዮም ዝርእዩ።

፳ኦ:- ሽምዓን ዕጣንን የብሎምን፤

አብ ናይ ፕሮቴስታንት አብያተክርስቲያናት ዕጣን አይጥቀሙን። ሥርዓት ማዕጠንቲ ጸሎተ ነግህን ጸሎተ ሰርክን የብሎምን። ጸሎቶም ውን ብዕጣን ዝተሰነዩ አይኮኑን። አብ ቤተክርስቲያናቶም ክአ ጽንሃህ ዝበሃል ብፍጹም የብሎምን። ከምኡ ውን ሽምዓታት የብሎምን፡ ንንባባት ወንጌል ብመብራህቲ ሽምዓ አየሰንዩዎን።

፳፰:- ጸሎተ ቀንዲል የብሎምን፤

(ማለት ጸሎት በእንተ ዳውያን)። ሓንቲ ካብተን ሸውዓተ ምሥጢራት ቤተክርስቲያን ኢያ ትቁጸር፡ ንሶም ብዝኾነ ምሥጢራት ቤተክርስቲያን አይአምኑን፡ ወይ ውን ብዝኾነ ሥርዓት ጸሎታት፡ ዋላውን ከም ምሥጢር ቤተክርስቲያን አብልዕሊ ሕሙም ምጽላይ፡ ከምኡ ውን እቲ ምቕዳስ ዘይቲን ብእኡ ምቕባእን አይአምኑን።

፳፯:- መጽሓፍ ጸሎተ መዝሙር ውን የብሎምን፤

ቡተን ሸውዓተ ጸሎታት ቤተክርስቲያን፡ ነቲ ጊዜኡን ትሕዝትኡን አይአምኑሉን። ብሓፈሽኡ ኸአ ተጻኒዑ ብዝጸለ ጸሎት አይአምኑን። ዝኾነ ሰብ አብቲ ዝደልዮ እዋን ከምቲ ንሱ ዝደለዮን ገይሩ ኢዩ ዝጸሊ ይብሉ።

እዚ ኸአ አብታ “አብ ሰማይ እትነብር አቦና...” ትብል ጸሎት የበግረና። አብ መጀመርታን መወዳእታን ጸሎቶም አይጸልዩዎን። ከምቲ ብጸሎት መዛሙር ዘይከታተሉ ንዓአውን አይከታተሉዎን ኢዮም። አብ ገለገለ አኼባታቶም ደጋጊሞም ክብልዎውን ጸገም

የብሎምን፣ እዚ ጌጋ ኢዩ ማለት ዘይኮነስ፣ ብዘይሥርዓት ኢዩ ዝኸውን ዘሎ።

፳፬፡- ናይ ሓደ ሸሕ ዓመት ግዝኣት፤

ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኣብ መወዳእታ ዘመን መጺኡ፣ ኣብ ምድሪ ንሓደ ሸሕ ዓመት ዝኣክል ክገዝእ፣ ኣብኣ ኸኣ ሰይጣን ዝተኣበረ ክኸውን ኢዩ ኢሎም ይኣምኑ። ኣብኣ ኸኣ ሰላም ክሰፍን፣ ተኸላ ምስ ዕየት ክወፍር... ኢዩ ይብሉ።

እንተ ኾነ ግን ኣብ ፕሮቴስታንት ኣብ ዝርዝር እዚ ናይ ሓደ ሸሕ ዓመት ግዝኣት ፍልልይ ኣሎ።

፳፭፡- ብድንግልና ቅድስቲ ድንግል ማርያም ኣይ ኣምኑን፤

ንዮሴፍ ፀረቢ ተመርጲያቶ ኢያ፣ ኢሎም ኢዮም ዝኣምኑ። ካብኡ ኸኣ ደቂ ወለደት ብ “ኣሕዋት ኢየሱስ” ተባሂሎም ይፍለጡ ይብሉ። (ማቴ.12.47)። ንቅድስቲ ድንግል ማርያም ውን ኣየኸብርዋን። መብዛሕትኡ እዋን ኸኣ “ኣደ ኢየሱስ” ኢሎም ኢዮም ዝጽውዕዋ፣ ነታ “ምልእቲ ጸጋ” እትብል ቃል ኣይኣምኑላን፣ (ሉቃ.1:28)። “ዝተጸገወት” ኢሎም ኢዮም ዝትርጉምዋ። እቲ “ሥጋ ቅድስቲ ድንግል ማርያም ናብ ሰማይ ከም ዝዓረገ” ኣርቶዶክስን ካቶሊክን ዝኣምኑሉ ይኸሕዱ፣ ብዝኸነ በዓል ካብ በዓላት ቅድስቲ ድንግል ማርያም ኣየብዕሉን።

ገሊጾም ከኣ ንቅድስቲ ድንግል ማርያም “ኣብትና” ይብልዋ...!!

፳፮፡- ብነፃነት ሃማኖታዊ መምርሒን ዝተፈላለዩ ምዃኑን ይኣምኑ፤

ዝኾነ ሰብ፣ ናይ ቤተክርስቲያን ሥልጣን ከይከልከሎ፣ ብዝፈቐዶ ሃይማኖታዊ መምርሒ ከምልኽ ይኸእል፣ ብዝፈቐድውን ከምሀርን

ንዝደለዮ ሃይማኖታዊ መምርሒውን ክዝርግሑ ይኸእል ኢዩ፣ ይብሉ። ንሶምሲ ብሥልጣን ቤተክርስቲያን ኣመንቲ ኣይኮነን። በዚ ምክንያት ኸኣ ዋላ እኳ ሓፊሻዊ ጠርፍፊ ዓንኬል ይሃልወን ሄምበር፣ ኣዝዩን ዝበዝሓን ኣብ መንጎኦን ከኣ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታዊ መምርሒ ዘለወን፣ ዝተፈላለዩ ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ክቕማ ክኢሉን።

ልክዕ ኸኹሉ ሓደ ዓይነት እምነት (ኤፌ.4:5) ክህልዎ ከም ዘይግብኦ፣ እዚ ዓይነት ብዝሒ (Plurality) ንሓሳብ ቤተክርስቲያን ዘህብትም ኢዩ ይብሉ!

፳፯፡- ህያባት መንፈስ ቅዱስ፤

መብዛሕትኣን ካብ መሠረት-እምነት ፕሮቴስታንት ዝኸነ ማሕበራት፣ ንህያብ ብቋንቋታት ምዝራብ ቀጻሊ ከም ዝኸነ ይኣምኑ። ምስክር ናይ ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ወይውን እቲ ሰብ መንፈስ ቅዱስ ከም ዝተቐበለ ምስክር፣ ገይሮም ከኣ ይቕጽርዎ። ገሊጾም ውን ህላውነቱን ኣገዳስነቱን ምስፍሕፋሑን ይድግፉ ግን ኸኹሉ ኣይኮነን በሃልቲ ኢዮም።

እዚ ነጥቢ ዝ ምናልባት ኣብ ጴንጤን ከምኡ ኸኣ ኣብ ዓቢ ናይ መንፈሳዊ መሰል ምንጽብራቕ ዘለዎም ሰባት (Christmatics) ዝበሃሉን ኣዝዩ ዝበርሀ ኢዩ።

፳፰፡- ንመንፈሳዊ ኣቦነት ይኸሕዱ፤

ንዝኸነ ካህን ወይ ኤጲስቆጶስ ኣቦ ኢሎም ኣይጽውዑን፣ እዚ ኸኣ ነቲ ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ንኣቦታትና ሓዋርያት “ኣብ ምድሪ ንሓደ እኳ ኣቦ ኣይትበሉ” (ማቴ.23:9) ዝበሎ ጥቕሲ ብጌጋ ተረዲኦም ይጠቕሱዎ።

(ነዚ ነጥቢ እዚ ኣብቲ “ክህነት” ዝብል መጽሓፍና ኣስፊሕና መግለጺ ሂብናሉ ኣሎና)

፳፱፡- መስቀል ንበረኸት አይጥቀሙን፤

መስቀል ከምቲ ጉይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ንድሕነት ደቂ ሰባት ዝተጠቐመላ መጠን ኣብ ፕሮቴስታንት ክብ ዝበለ ኣገዳስነት እኳ እንተ ሃለዎ፡ ከምቲ ኦርቶዶክስ ንመስቀል ከክክብርዎ ገይሮም ኣየክክብርዎን። ከምቲ ኣባና ዘሎ ናይ መስቀል በዓል የብሉምን። ንዝኾነ ጸሎቶም ውን ከምቲ ንሕና እንገብሮ ብትእምርተ መስቀል ብስም ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን ኢሎም ኣይጅምርዎን። ብኸምኡውን ጸሎቶም ኣይዓጸዉን። ኣገልገልቶም ኣብ ኣእዳዎም መስቀል ኣይሕዙን፡ ምክንያቱ መስቀል ንምብራኽ ስለ ዝኾነ፡ ንሶም ከኣ ብመስቀል ምብራኽ ስለ ዘይኣምኑ ከምኡውን ካብ መስቀልን ኣቦታት ካህናትን በረኸት ከም ዝርከብ ኣይኣምኑን።

ብዙሓት ካብእም ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ኣብያተ-ክርስትያናቶም መስቀል ብምጥቃሞም ንእግዚአብሔር ነመስግን፡ ቅድሚ ሕጂ ከምኡ ይገብሩ ኣይነበሩን።

፴፡- ናይ ሕሩያት መሠረተ-እምነት፤

ኣብዚ ኸኣ ሓደ መሠረተ-እምነት ኣሎዎም፡ ንሱ ኸኣ፤ እግዚአብሔር ካብቲ ዘይውሱን ናይ ጸጋ መትከሉን ሥልጣኑን ተበጊሱ ንገለ ሰባት ካብ መጀመርታ ኣትሒዙ ንድሕነት ከም ዝሓረዮም ይኣምኑ። ከምዚ ዝስዕብውን ይብሉ፤ “እግዚአብሔር ካብ መጀመርታ ኣትሒዙ፡ ካብ ሓገሱ ዝተላዕለ፡ ንገሊኡም ዘለኣለማዊ ህይወት ንክረኽቡ ሓረዮም፡ “እግዚአብሔር ንገለ ሰባት ሓርዮ፡ ብኣምላኽዊ ፍርድ ንዘልኣለማዊ ህይወት ጸውዖም” ይብሉ።